

ת"פ 18402/08/13 - מדינת ישראל נגד ליאור מנשה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 18402-08-13 מדינת ישראל נ' מנשה(עציר) 19.02.2014

בפני כב' השופטת יהודית אמסטרדם
בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד רוני מודריק

המאשימה

נגד

ליאור מנשה (עציר)

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד אורית חיון

גזר דין

א. פתח דבר

1. הנאשם הורשע עפ"י הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירה של סיוע לעסקה אחרת בנשק - עבירה לפי סעיף 144(ב2) ביחד עם סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. הנאשם הודה בכך שבמועד בלתי ידוע במהלך החודשים ינואר-פברואר 2013 הוא קיבל מאמיר אלמליח, שהיה חייל צה"ל (להלן: "אלמליח"), חומר נפץ המכיל בתוכו חומר מסוג ציקלונט (להלן: "חור הנפץ").

הנאשם העביר כ-133 גרם חומר של חומר הנפץ ביחד עם נפצים וחוט חשמל לחברו - אדם אלגזי, וזאת תמורת ₪ 2,000 אותם העביר לאלמליח כתמורה עבור חומר הנפץ.

הנאשם איפוא, סייע לביצוע עסקה אחרת בנשק שיש עמה מסירת חזקה בנשק לאחר, וזאת ללא רשות כדין לעשות הפעולה האמורה.

ב. הסדר הטיעון

3. ב"כ הצדדים הגיעו להסדר טיעון, לפיו, הם עתרו במשותף לביהמ"ש להטיל על הנאשם עונש של 20 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו, וכן הוסכם כי התביעה תעתור להטלת מאסר על-תנאי וקנס, וההגנה תטען ביחס לרכיבים אלו באופן חופשי.

4 ב"כ המאשימה עתרה לביהמ"ש לכבד את הסדר הטיעון בעניין הטלת המאסר בפועל, וזאת נוכח חומרת העבירה - סיוע לאחרים לבצע עסקת מכר של חומר נפץ תוך שהנאשם משמש חוליה מקשרת שאין בלתי.

ב"כ המאשימה הוסיפה וציינה, כי הסכנה הנובעת מחומר הנפץ כשאינן לדעת איזה אופן שימוש ייעשה בו, וכאשר קיים סיכון פוטנציאלי לפגיעה באזרחים - מצדיקה הטלת עונש מאסר משמעותי מאחורי סורג ובריח, גם אם בסופו של דבר, במקרה דנן, לא נגרם כל נזק.

עוד ציינה ב"כ המאשימה כי המאשימה שקלה את הודאתו המהירה של הנאשם ונטילת האחריות על-ידו, כמו גם היעדר עבר פלילי, ועל-כן היא עותרת רק ל-20 חודשי מאסר. ברם, לדעת התביעה יש מקום להטיל מאסר על-תנאי מרתיע שיהיה תלוי כחרב מהפכת מעל ראשו של הנאשם, ואף הקנס המבוקש על-ידיה כרכיב ענישה אמור להרתיעו.

5. ב"כ הנאשם עתרה אף היא לביהמ"ש לכבד את הסדר הטיעון בעניין עונש המאסר. היא הדגישה כי מרשה איננו העבריין העיקרי בפרשה, והוא לא היה היוזם או המתכנן, ועבור התיווך שביצע הוא לא קיבל כל תמורה.

ב"כ הנאשם הוסיפה וציינה, כי כתוצאה מהאירוע נשוא כתב האישום דנן לא נגרם בסופו של יום כל נזק.

באשר להטלת הקנס - היא עתרה שלא יוטל עליו כל עונש כלכלי מכביד, שכן משפחתו נאבקה בקשיי פרנסה ובעיות בריאותיות, ועול הקנס יפול על כתפיה, שהרי הנאשם יישלח למאסר. לטענתה, הטלת קנס יכולה אף להביא לכך שהנאשם יאלץ להתמודד עם חוב שיתפח במהלך מאסרו. ב"כ הנאשם הדגישה כי למרשה לא הייתה כל מודעות לאשר התרחש בסופו של דבר עם חומר הנפץ.

עוד לדבריה, די בענישה של מאסר שתוטל על הנאשם, ואין צורך להוסיף עליה רכיבי ענישה אחרים.

6. ב"כ הנאשם הפנתה לאסופת פסיקה, לפיה, אף מי שהורשע עפ"י הודאתו בניסיון לסחר בנשק (בצד סחר בסמים) וניסה למכור אקדח (לא תקין ושאינו טעון רישוי) לסוכנת משטרתית סמויה, ושירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו - נדון לעונש מאסר בן 14 חודשים (ת"פ 1601-08-09 [מחוזי חיפה] **מדינת ישראל נ' אמיר סגס** [פורסם בנבו, 27.1.07]).

בע"פ 116/13 מאור וקנין נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 31.7.13), שם הורשע נאשם עפ"י הודאתו בהובלת מטען חבלה מאולתר ופגז זיקוקים, ואלו נמסרו לעבריין תמורת 1,000 ₪, אף שם הוסכם ע"י נציגת המדינה שהמערער איננו העבריין העיקרי באותה פרשה, והוא נדון ל-7 חודשי מאסר, 12 חודשי מאסר על-תנאי וקנס בסך 15,000 ₪, הנאשם אחר באותה פרשה שהורשע בעבירה זהה נדון ל-17 חודשי מאסר בפועל.

בת"פ [מחוזי חיפה] 4168/05 מדינת ישראל נ' עבדאללה אבו סמרה ואח' (פורסם בנבו, 30.4.06) הורשעו נאשמים עפ"י הודאתם בכך שקשרו קשר לפוצץ רכב של אחר על רקע סכסוך משפחתי, הרכיבו מטען חבלה, ואחד מהם בדק את תקינות פעילותו והצית אותו, ולאחר שהחלה האש לבעור, כיבו את האש והשליכו את בלון הגז מחוץ לדירתם. הם נדונו במסגרת הסדר טיעון ל-8 חודשי מאסר בפועל ו-12 חודשי מאסר על-תנאי.

ד. דברי הנאשם

7. הנאשם נשא דברו וטען כי הוא הודה במיוחס לו, והוא מקבל עליו את העונש שיוטל. לשאלות ביהמ"ש לא הצליח הנאשם להסביר לא לעצמו ולא לביהמ"ש הכיצד פעל כפי שפעל על אף שלא קיבל כל תמורה ולמרות ששירת שירות צבאי מלא, עשה "טובה" מסוג זה לחבר.

ה. דין

8. אין צורך להכביר במילים לגבי עבירות הקשורות לחומר נפץ ונשק, ולא ניתן להמעיט מחומרתן. עבירות אלו מסכנות את שלומו וביטחונו של הציבור, שכן חומרתן אינה מסתכמת רק במה שאירע בפועל, אלא בסיכון הפוטנציאלי הטמון בחומר המגיע לידיים עוינות או לידיים עברייניות, ואלו אינן מהססות להשתמש בו מבלי להתחשב במה שיקרה לאזרחים תמימים. יחד עם זאת, כפי שציינתי בהחלטתי המורה על תיקון כתב האישום, לא היה קשר בין הנאשם שבפני ובין הגורמים הנוספים אליהם התגלגל חומר הנפץ מאדם אלגזי. לנאשם אין עבר פלילי והוא לא קיבל תמורה עבור המעשה.

9. הנאשם שבפני הינו הראשון המודה בפרשה זו, וזאת במסגרת הסדר טיעון לפיו תוקן כתב האישום ע"י המרת העבירה מ-עשיית עסקה בנשק ל-סיוע לעשיית עסקה בנשק (מחצית העונש הקבוע בחוק), ובאי-כוח הצדדים הגיעו להסדר טיעון לעניין עונש המאסר.

10. הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה-

עסקינן בהסדר טיעון הכולל הסכמה על ענישה מוסכמת המוצעת לביהמ"ש.

תיקון 113 לא קבע במפורש מהו היחס הראוי שבין מתחם הענישה לבין הסדרי טיעון, ונושא זה הושאר מחוץ לתיקון 113 על-מנת שילובן ויגובש במסגרת החוק שיעסוק בהסדרי טיעון ככאלה ונמצא עתה בדיונים בפני ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת על בסיס הצעת חוק, סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 65) (הסדר טיעון) התש"ע-2010.

היחס שבין מנגנון גזירת העונש שנקבע במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין לבין המנגנון הדיוני של הסדרי הטיעון נדון בע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 30.9.13) משם נלמד כי מדובר בשני מנגנונים מקבילים בעיקרם שבבסיס כל אחד יסודות ייחודיים לו:

"הסדר טיעון במסגרתו נקבע לעתים טווח ענישה מוסכם, הינו הסכם בין רשויות התביעה לבין נאשם, כאשר בית המשפט איננו, כידוע, צד להסכם זה... הסדר טיעון מביא לידי ביטוי, בין היתר, את שיקולי רשויות התביעה כגון: אינטרס הציבור בענישה הולמת ומהירה למעשי עבירה, חסכון במשאבים, קשיים ראייתיים, נסיבות ספציפיות לקולא וכו'. אל מול שיקולים אלו של רשויות התביעה עומדים שיקוליו של הנאשם, המגיע להסדר עם רשויות התביעה, בין השאר בשל הרצון להביא להפחתה באישומים, או כדי להביא להקלה בעונש, או כדי להימנע מניהול הליך ארוך ויקר שלא לצורך... אין מדובר בהכרח ברשימה ממצה, אך ליבת העניין ברורה: שני הצדדים - כל אחד משיקוליו שלו - מגיע להסדר עם הצד השני כדי לקדם את האינטרסים הנראים חשובים בעיניו. נכון הוא כי להסדר טיעון, כהסכם המסדיר הרשעה בפלילים, יש מאפיינים יחודיים בהשוואה לחוזים אחרים... אך במהות מדובר בהסכמה בין מי שהם צדדים לדין משפטי, על המאפיינים המיוחדים שיש בכך לנוכח השיטה המשפטית הרלבנטית. לראיה - השכיחות הגבוהה של הסדרי טיעון מאפיינת בעיקר שיטות משפט אדברסריות, בהן הכוח הנתון לצדדים להשפיע על התנהלות ההליך - גדול יותר באופן יחסי..." (השופט מלצר, שם, עמ' 11).

על רקע זה נאמר בהמשך, כי:

"טווח ענישה מוסכם במסגרת הסדר טיעון - שונה ממתחם הענישה בשני מובנים עיקריים :

(א) ברמה המבנית - טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון נקבע על ידי הצדדים, בעוד שמתחם ענישה נקבע על ידי בית המשפט, בעקבות הנחיות המחוקק.

(ב) ברמה המהותית - טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון הוא תוצאה של מיצוי כוח המיקוח של כל אחד מהצדדים להליך, בשים לב

לכלל נסיבות התיק ולכן הוא משקף בעיקר את האינטרסים המידיים של שני הצדדים (תוך התחשבות בעובדה כי רשויות התביעה מייצגות אינטרס ציבורי רחב יותר)" (שם, עמ' 12-13).

פועל יוצא מכל האמור לעיל:

"... כאשר נקבע טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון (בו בעת שמתחם הענישה רחב, כמובן, יותר) - עדיין בית המשפט, אם הוא מקבל את הסדר הטיעון, צריך לפסוק, ככלל, במסגרת טווח הענישה המוסכם (עד גבול קצוותיו), ולא בהטיה כלשהי ל"רצפה" או ל"תקרה" שמעבר לו, המותווים במתחם הענישה".

11. לאחר ששקלתי את הטיעונים לחומרא לעומת השיקולים לקולא, הגעתי למסקנה שבמסגרת הסדר הטיעון בתיק דנן לא נפגע האינטרס הציבורי, ואני מטילה על הנאשם כדלקמן:

(א) 20 חודשי מאסר החל מיום מעצרו בתאריך 6.8.2013.

(ב) 15 חודשי מאסר על-תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור העבירה בה הורשע או כל עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין, וזאת תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר.

(ג) מאחר והטלת קנס תוטל על שכמה של משפחת הנאשם ולא עליו, שהרי הוא נשלח למאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, על כן החלטתי שלא יוטל קנס על הנאשם, אבל הוא יחתום על התחייבות בסך 50,000 ₪ להימנע מביצוע עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין תוך שנתיים מיום שחרורו ממאסר.

לא תיחתם ההתחייבות - יאסר הנאשם ל-100 ימים.

הודע לנאשם על זכותו לערער על גזר-הדין לביהמ"ש העליון, וזאת תוך 45 ימים מהיום

ניתן היום, 19 פברואר 2014, בנוכחות הצדדים.

יהודית אמסטרדם,
שופטת